

**2018–2019 MOKSLO METŲ
GIMTOSIOS KALBOS (BALTARUSIŲ, LENKŲ, RUSŲ, VOKIEČIŲ) DALIES ŽODŽIU
(VIEŠOJO KALBĖJIMO) PAGRINDINIO UGDYMO PASIEKIMŲ PATIKRINIMO
TEMOS IR POTEMĖS**

GIMTOJI KALBA (BALTARUSIŲ)

МОВА

1. *Прапрадзедз даў маіх жывая мова –
Майго народа першая аснова,
Душы яго шырокі, чысты свет!* (Е. Лось).
2. *Багата, родная ты мова...
А вобразы якія ў словах,
А параўнанняў што за ўзлёт!* (П. Броўка).
3. Паняцце літаратурнай мовы. Вусная і пісьмовая формы літаратурнай мовы.
4. Літаратурная мова і дыялекты.
5. Паходжанне і гістарычныя карані беларускай мовы.
6. Старажытныя рукапісныя і друкаваныя помнікі на беларускай мове.
7. Змены ў лексічнай сістэме беларускай мовы: актыўная і пасіўная лексіка.
8. Спецыяльная лексіка як частка лексічнай сістэмы сучаснай беларускай літаратурнай мовы.
9. Функцыянаванне беларускай мовы ва ўмовах білінгвізму.
10. Паланізмы ў творах Ф. Багушэвіча.

ЛІТАРАТУРА

1. *Паэзія – дзіўная музыка слоў,
На ліры ігранне пачуццяў.* (Р. Крушына).
2. *Купала і Колас... Мы ўсім абавязаны ім.* (Р. Семашкевіч).
3. *Душу акрылялі прыгожасці свету...* (Я. Купала).
4. *Ёсць чары ў забытым, старадаўным...* (М. Багдановіч).
5. *Бачу я, з прыродай зліўшыся душой...* (М. Багдановіч).
6. Я пераклаў бы (пераклала б) на беларускую мову...
7. Польшка-беларускія пісьменнікі.
8. Сумленная праца – аснова народнай маралі (па паэме Я. Коласа “Новая зямля”).
9. Самаідэнтыфікацыя асобы ў аповесці М. Гарэцкага “Дзве душы”.
10. Мой любімы літаратурны герой.

КУЛЬТУРА

1. Вільнюс – шматнацыянальны, шматкультуры горад.
2. Гісторыя Віленскай Беларускай гімназіі.
3. Настаўнікі Віленскай Беларускай гімназіі (расказаць пра 1-2 настаўнікаў).
4. Архітэктара майго горада.
5. Рэклама – частка нашага штодзённага жыцця.
6. Што для мяне сучаснае кіно.
7. *Не мае памяць межаў і граніц,
Яна пульсуе ў кожным радаводзе.* (М. Маляўка).
8. Ля помніка беларускаму пісьменніку.
9. Чым жыве, чым цікавіцца мае пакаленне.
10. Беларускае культура ў сённяшняй Літве.

GIMTOJI KALBA (LENKŪ)

JĘZYK

1. Profesor Jan Miodek – popularyzator wiedzy o języku polskim i kulturze polskiej.
2. Dzieje Polski a historia zapożyczeń z różnych języków w polszczyźnie.
3. *Słownik języka polskiego* Witolda Doroszewskiego – wybitne dzieło leksykografii polskiej.
4. Liczebniki zbiorowe – trudności związane z ich użyciem i odmianą.
5. Obraz zwierząt we frazeologii polskiej.
6. Synonimy – ich rodzaje i funkcja w języku.
7. Świat Słowian. Przedstaw wybrany kraj słowiański, jego kulturę i język.
8. „Ile języków znasz, tyle razy jesteś człowiekiem” (J. W. Goethe). Uzasadnij, że warto uczyć się języków.
9. Jak napisać rozprawkę? Zgromadź porady i podziel się swoim doświadczeniem.
10. Wybitni polscy mówcy. Przedstaw ich sylwetki i podaj przykłady przemówień.

KULTURA

1. Wileński okres w życiu Stanisława Moniuszki.
2. Tajemnice wileńskich ulic. Przedstaw zabytki wileńskie i związane z nimi historie.
3. Kossakowie – rodzinna plejada wybitnych malarzy.
4. Czesław Niemen – polski bard narodowy znad Niemna.
5. Przedstaw sylwetkę wybranego aktora polskiego (lub wybranej aktorki polskiej).
6. Współczesne muzeum – miejsce pamięci, ośrodek życia kulturalnego i centrum edukacji nieformalnej. Omów temat na wybranym przykładzie.
7. Wielojęzyczność i wielokulturowość – bogactwo Wielkiego Księstwa Litewskiego.
8. Stanisław Wyspiański – wszechstronnie utalentowany artysta Młodej Polski.
9. Animacja nie tylko dla dzieci. Przedstaw najwybitniejsze osiągnięcia współczesnej polskiej animacji (np. filmy, gry komputerowe).
10. Polskie media na Litwie.

LITERATURA

1. „A niechaj narodowie wždy postronni znają, iż Polacy nie gęsi, iż swój język mają” (M. Rej). Początki literatury w języku polskim.
2. Juliusz Słowacki – utalentowany poeta romantyczny, tęskniący tułacz, kochający syn.
3. Świat fantasy w utworach Doroty Terakowskiej.
4. Różne oblicza poezji Juliana Tuwima.
5. Opowiadania Stefana Żeromskiego – manifest społeczny pisarza.
6. Wybitne polskie dzieła literackie, związane z Litwą.
7. Dawne i współczesne powieści historyczne. Omów wybrane utwory.
8. Niezwykła łatwość pióra Kornela Makuszyńskiego. Omów sylwetkę i twórczość pisarza.
9. Współczesna polska poezja na Litwie.
10. Przedstaw utwór literacki, na podstawie którego można zbudować system najważniejszych dla Ciebie wartości.

ĞIMTOJI KALBA (RUSU)

ЯЗЫК

1. Лингвистическая география. Сколько в мире языков? Русский язык в современном мире.
2. Здравомыслие, прощаемся, благодарим... Страницы истории русского речевого этикета.
3. Зри в корень! Энциклопедия одного слова (значение, происхождение, однокоренные слова, синонимы, антонимы, пословицы, фразеологизмы).
4. Точка, точка, запятая... Всемогущие знаки препинания и история русской пунктуации.
5. Красивее или красивее? О русской орфоэпии. Нужны ли нормы литературного произношения в повседневной речи?
6. Расстегай и варено. Происхождение названий блюд русской кухни.
7. Пословица недаром молвится. Нужны ли нам сегодня пословицы и поговорки?
8. Иноязычная лексика – засорение или обогащение современного русского языка?
9. Живая латынь. Крылатые латинские выражения в литературной классике и в нашей речи.
10. Речь современного школьника. Речевой портрет учащихся моего класса / моей школы.

ЛИТЕРАТУРА

1. Мифы как культурное наследие. Чему нас учат мифы и легенды Древней Греции?
2. Былины как памятники русской культуры и отражение нравственного идеала древнерусского человека. Образы богатырей в русских былинах.
3. «Он баснями себя прославил...». Великий русский баснописец И. А. Крылов. Сатирическая острота и афористичность басен Крылова. Актуальны ли басни Крылова сегодня и почему?
4. «Москва... Как много в этом звуке для сердца русского слилось!». Москва в жизни и творчестве А. С. Пушкина и М. Ю. Лермонтова.
5. «Но был ли счастлив мой Евгений?». Евгений Онегин глазами автора и современного читателя.
6. «Чистейшей прелести чистейший образец». Женский идеал в жизни и творчестве А. С. Пушкина.
7. От «Шинели» (1926 г.) до «Вия» (2014 г.). Экранизация произведений Н. В. Гоголя. Чем объяснить интерес кинематографистов к произведениям Гоголя?
8. Сатирическое произведение М. А. Булгакова «Собачье сердце» – повесть-предсказание или предостережение? Смешон или страшен булгаковский Шариков?
9. «Пока Земля ещё вертится, пока ещё ярок свет...». Барды и авторская песня в России.
10. Василий Шукшин – писатель, сценарист, кинорежиссёр и актёр. Деревенская проза Василия Шукшина и его «чудики». Изображение русского национального характера в рассказах Шукшина.

КУЛЬТУРА

1. Санкт-Петербург – культурная столица России. История, достопримечательности и культурное достояние города на Неве.
2. «Золотое кольцо России» – энциклопедия древнерусской архитектуры. История и культурное богатство городов, входящих в «золотой» туристический маршрут.
3. Из истории русских народных музыкальных инструментов. Балалайка – «немудрёных три струны – символ русской старины», символ души русского народа.
4. «Царь-бас» Фёдор Шаляпин – великий голос России и гордость русской оперной сцены. Штрихи к портрету великого певца.
5. Крепостные театры русских дворян – барская прихоть или любовь к искусству? Театр графа Шереметева и Прасковья Жемчугова.
6. Русский балет – визитная карточка страны и русского искусства. Страницы истории и звёзды русской балетной школы.
7. Русский пейзаж в живописи и поэзии. Богатство красок и настроений в произведениях художников и поэтов о природе.
8. Павел Третьяков и его детище – Третьяковка. Прогулки по залам Третьяковской галереи. Страницы истории России на полотнах русских художников.
9. Праздники как зеркало культуры и самобытности русского народа. Новый год и Рождество в России. История рождественской ёлки: от запрета до расцвета.
10. История русской мультипликации. Легендарные российские мультфильмы. В чём притягательная сила и секрет популярности русской анимации?

GIMTOJI KALBA (VOKIEČIU)

SPRACHE

1. Sprachen lernen mit Filmen und Musik.
2. Wo ist Deutsch Amtssprache, wo wird Deutsch als Muttersprache gesprochen?
3. Dialekte in Deutschland und Litauen.
4. Die Bedeutung der Mehrsprachigkeit in der EU.
5. Anglizismen im Deutschen und im Litauischen: eine Gefahr?
6. Online-Wörterbücher haben für die Nutzer viele Vorteile gegenüber dicken Papierwälzern.
7. Feste Wortverbindungen als sprachliche Bilder.
8. Sprache ist ein grundlegender Baustein der menschlichen Kommunikation.
9. Sprache in den neuen Medien.
10. Jugendsprache im heutigen Litauen und im heutigen Deutschland.

KULTUR

1. Museen in Litauen und Deutschland. Lange Nacht der Museen.
2. Die populärsten Musikfestivals in Deutschland und Litauen.
3. Aktuelle Kinofilme für Jugendliche.
4. Traditionen und Bräuche in Litauen und Deutschland.
5. Religiöse Vielfalt in Litauen und Deutschland.
6. Kulinarische Besonderheiten in Litauen und Deutschland.
7. Feste und Feiertage in Litauen und Deutschland.
8. Deutschland – ein ideales Reiseziel.
9. Die Wiedervereinigung Deutschlands und ihre Folgen.
10. Berühmte deutsche Persönlichkeiten.

LITERATUR

1. Thomas Mann und seine Beziehungen zu Litauen.
2. Brüder Grimm und die deutsche Märchenstraße.
3. Die Dichter der Texte der berühmten deutschen und litauischen Lieder.
4. Die litauischen und deutschen Sagen.
5. J. W. Goethe und sein Beitrag für die Weltliteratur.
6. Berühmte deutsche Nobelpreisträger für Literatur.
7. Kleinlitauen in den literarischen Werken.
8. Mein deutschsprachiger Lieblingsschriftsteller.
9. Literarische Werke und ihre Verfilmungen.
10. Die Bedeutung der Bibliotheken im elektronischen Zeitalter.